

Fina Santiago Rodríguez

Consellera d'Afers Socials i Esports del Govern de les Illes Balears

L'*Anuari de l'Envel·liment* —que arriba a la quinzena edició— va ser concebut com un dels principals projectes de transferència del coneixement i de promoció del debat en aquest àmbit. Creat a la UIB al llarg de 2008, la primera edició es va publicar justament aquell any, i des d'aleshores s'ha publicat anualment, fins a l'edició actual, que cobreix l'any 2022. El Govern vol continuar donant suport a aquest document col·lectiu que mostra una bona part de la intel·ligència col·lectiva en qüestions d'envelliment a les Illes Balears.

El nostre repte és poder acabar aquesta legislatura amb la necessària Llei de persones majors. Malgrat el temps dedicat a preparar la Llei que mereix Balears, encara no podem anunciar-ne la presentació. La tenim feta i acabada, però els procediments legislatius són llargs i requereixen molts processos de consulta detallada. Un dels articles d'aquest Anuari tracta, justament, sobre els *drets de les persones majors*.

El coneixement que se presenta a l'*Anuari* és indispensable per a una bona comprensió de les necessitats i de les pautes de comportament de la societat pel que fa a l'envelliment. També ho és per intervenir i corregir els problemes i les dificultats i mantenir l'atenció sobre les novetats que susciten les noves necessitats i el debat. Aquests dos darrers anys, per exemple, ens hem enfrontat amb una pandèmia per a la qual no teníem referents, i no sabem quins serien els reptes als quals ens hauríem d'encarar setmana a setmana. L'*Anuari* va incloure i segueix incloent experiències, reflexions i propostes. Els tres primers articles tracten diverses qüestions rellevants de la COVID, però també hi ha articles sobre situacions sociosanitàries relativament ocultes, com nutrició, suïcidi, consum de drogues i addiccions comportamentals.

La publicació d'aquestes dades, reflexions i propostes, és a la base mateixa del compromís polític del Govern de les Illes Balears d'intervenir activament en aquesta matèria i d'atendre els dèficits que s'assenyalen, i que es perceben amb l'anàlisi acurada que cada any fem a la Conselleria i que se completa amb l'*Anuari* i diversos àmbits de consulta.

Tenim una bona oferta de prestacions tècniques i econòmiques, des de les relatives a la denominada Llei de dependència fins als complements de les prestacions no contributives (PNC) derivades de la RESOGA. Diversos articles tracten sobre aquestes qüestions relatives a la implementació de la Llei 39/2006, d'atenció a la dependència a les Illes, com la millora de l'eficàcia del *procediment d'atenció a la dependència* a les Illes Balears.

Però tenim altres reptes. Ja sabem que les necessitats no es limiten, com es desprèn clarament del volum d'informació que es recull a l'*Anuari*, al llarg d'aquests anys, només a un problema d'equipaments adequats (residències i centres de dia), i cal millorar

l'oferta de programes (ajuda a domicili, telealarma, etc.). Completar i dimensionar adequadament l'oferta és una necessitat bàsica i s'ha de millorar segons les característiques de la demanda i els canvis socioculturals que vivim. Volem viure a les nostres cases, volem viure a espais amigables i acollidors. Un dels articles d'aquest *Anuari* tracta justament sobre *l'habitatge digne per a persones majors*; o sobre les situacions de *persones majors sense sostre*; però, també n'hi ha altres que aprofundeixen sobre aspectes fonamentals per a la convivència als equipaments, com *la diversitat afectivosexual o la integració idiomàtica a l'entorn residencial*.

A les illes, l'espai esdevé, com molts altres recursos, un bé molt escàs i l'ús intel·ligent per articular una xarxa d'equipaments, una xarxa de dotacions d'escala humana, propers als domicilis, ha de respondre als criteris i a la racionalitat de la planificació territorial que intenta per tots els mitjans anticipar-se als fenòmens i donar-hi una resposta adequada. En aquest sentit, hem desenvolupat acords amb les administracions territorials de tota la comunitat per aconseguir l'espai adient per a fer-hi espais residencials adequats.

Permeteu-me que aquest *Anuari* que present recordi els avenços destacats en tots aquests àmbits:

- Places residencials: més de 600 noves places ja incorporades a la Xarxa Pública d'Atenció a la Dependència i 885 en construcció o en procés administratiu.
- Centres de dia: de 168 usuaris el 2008 als 1.846. I nous centres de dia que hi afegiran 259 places.
- Servei d'Ajuda a Domicili: des de 2015 s'ha passat de 123 usuaris als 1.453.
- Prestacions econòmiques: més de 18 mil persones (7.770 en 2015) en situació de dependència reben una prestació econòmica. La nòmina supera els 4,3 milions d'euros mensuals.
- S'ha creat i consolidat el complement de les pensions no contributives, que afecta 7.425 persones majors de 65 anys.

Tanmateix, no es pot establir una correlació estricta entre les dotacions de places residencials, de programes o de prestacions i les necessitats de la població major. Cal entendre i atendre la diversificació dels modes de convivència, l'adequació ajustada d'aquestes dotacions en el territori, una oferta que escolti les demandes i dissuadeixi amb eficàcia una dependència excessiva de les polítiques públiques, a més de la sobrecàrrega de les famílies. En aquest sentit, el repte de l'autonomia, de l'envelliment actiu i saludable ens interpel·la a totes i tots. A l'*Anuari* 2022, diversos articles hi tracten

qüestions vinculades: l'esport, l'exercici físic, les xarxes socials (TikTok); a més de l'aïllament social i la solitud en relació amb les funcions cognitives en l'envelliment.

En definitiva, és aquest un volum molt recomanable, elaborat com els anteriors des de perspectives interdisciplinars, amb enfocaments de drets, socials, sanitaris, culturals i educatius. Una vegada més, vull agrair la feina de totes les persones que hi han participat. El resultat final és un conjunt de textos necessaris, però que també ens conviden a la reflexió, a l'actuació preventiva i a millorar la intervenció.